

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **N. Z.**, zastoupené JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2009, č. x, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 4. 2009, č. j. 22 Cad 35/2009 – 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2009, č. x. Tímto rozhodnutím upravila Česká správa sociálního zabezpečení žalobkyni starobní důchod od 27. 12. 2004 podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“), a podle čl. 46 odst. 2 Nařízení Rady 1408/71 (dále jen „Nařízení“) na 1500 Kč měsíčně. Tato částka byla následně navýšena dle vládního nařízení č. 565/2004 Sb., vládního nařízení č. 415/2005 Sb., vládního nařízení č. 461/2006 Sb., vládního nařízení č. 256/2007 Sb., vládního nařízení č. 211/2008 Sb. a vládního nařízení č. 363/2008 Sb. na výsledných 2119 Kč měsíčně.

Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu:

Rozhodnutím ze dne 14. 6. 2007 přiznala žalovaná žalobkyni starobní důchod ode dne 27. 12. 2004 podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. a podle čl. 46 odst. 2 Nařízení v částce 1369 Kč. Pro vyšší důchodu byla započtena doba v českém důchodovém pojištění 6788 dní,

v německém důchodovém pojištění 7916 dní, celkem 14 704 dnů pojištění. Nárok na starobní důchod vznikl pouze s přihlédnutím k německým dobám pojištění (čl. 46 odst. 2 Nařízení).

Napadeným rozhodnutím byla následně provedena úprava výše starobního důchodu, resp. jeho procentní výměry, a to na podkladě podání žalobkyně. Na základě jejího podnětu a předloženého důkazu byla pro výpočet osobního vyměřovacího základu vyloučena doba od 22. 7. 1979 do 1. 4. 1980.

V souladu s § 29 zákona č. 155/1995 Sb. a čl. 46 odst. 2 Nařízení se doba pojištění získaná na území Německa staví na roveň českým dobám pojištění, ovšem toliko pro nárok na důchod. Přičtením německých dob pojištění již žalobkyně splnila podmínku potřebné doby pojištění v délce 25 roků. Co se týká výpočtu výše starobního důchodu, postupovala žalovaná podle § 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., provedla výpočet podle zákona č. 100/1988 Sb., jakož i podle zákona č. 155/1995 Sb. s tím, že vyšší starobní důchod – v daném případě podle zákona č. 100/1988 Sb. – byl žalobkyni přiznán. V souladu s čl. 46 odst. 2 Nařízení byla provedena úprava výše procentní i základní výměry starobního důchodu a sice tak, že procentní výměra činila 895 Kč měsíčně, základní výměra 605 Kč měsíčně, celková výše starobního důchodu tedy činila 1500 Kč měsíčně.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl krajský soud k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Krajský soud se v plném rozsahu ztotožnil s výpočtem tak, jak byl žalovanou v daném případě proveden. V rámci ochranného ustanovení § 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. bylo prokázáno, že výhodnější je pro žalobkyni výpočet podle zákona č. 100/1988 Sb. odpovídající výši 1937 Kč měsíčně, na rozdíl od výpočtu podle zákona č. 155/1995 Sb. odpovídajícího výši 1604 Kč měsíčně.

Podle čl. 46 odst. 2 písm. a) Nařízení vypočte kompetentní instituce teoretickou výši dávky, na kterou by dotyčná osoba mohla uplatnit nárok, pokud by všechny doby pojištění získané podle právních předpisů členských států, které se na ni vztahovaly, byly získány v dotyčném státě a podle právních předpisů uplatňovaných institucí v době přiznání dávky. Pokud podle těchto právních předpisů výše dávky není závislá na délce dob pojištění, potom se tato částka považuje za teoretickou výši uvedenou v tomto pododstavci.

Na základě této teoretické částky je pak skutečná částka dávky stanovena v poměru doby pojištění získané v dotyčném státě k celkové délce doby pojištění získané ve všech členských státech. To znamená, že doba pojištění získaná na území Německa se staví na roveň českým dobám pojištění, ovšem pouze pro nárok na důchod. Žalobkyně tedy splnila podmínku potřebné doby pojištění podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., přičemž výše dávky činila 1500 Kč měsíčně.

Námítce, ve které žalobkyně nesouhlasila s výší vyměřovacího základu, jak byl vypočten ze stanoveného příjmu v roce 1979 a následně rozmělněn dobami po roce 1995, soud nepřisvědčil. Naopak ztotožnil se s vyjádřením žalované k této otázce, podle kterého činí úhrn ročních vyměřovacích základů žalobkyně (§ 16 zákona č. 155/1995 Sb.) 115 602 Kč (=vyměřovací základ za rok 1979 ve výši 17 831 Kč vynásobený koeficientem nárůstu 6,4832). Počet kalendářních dnů rozhodného období let 1979 až 2003 představuje 9131 dnů, počet vyloučených dob v tomto období činí 7815 dnů. Osobní vyměřovací základ žalobkyně – tj. podíl 115 602 a rozdílu mezi 9131 a 7815 vynásobený 30,4167 činí tedy 2672. Krajský soud proto žalobu zamítl.

Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“). Podle jejího názoru nebyl důvod k zamítnutí žaloby, neboť v souladu s čl. 30 Listiny základních práv a svobod má každý občan právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří. Je toho názoru, že by neměla být za současných společenských poměrů diskriminována za svůj pobyt na území Německa po roce 1979.

Soud měl podle jejího názoru vycházet z výpočtu osobního vyměřovacího základu tak, jak jej uvedla v bodě II. žaloby. Tento činí 17 168 Kč, a nikoliv pouze 2170 Kč. Stěžovatelka se domnívá, že žalovaná při výpočtu dávky nedodržela čl. 47 Nařízení, který upravuje pravidla pro výpočet teoretických a poměrných částek uvedených v čl. 46 odst. 2 Nařízení, zejména v bodě d), e) a f).

Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila přípisem ze dne 21. 8. 2009. Podle čl. 41 Listiny se lze práva zakotveného v čl. 30 domáhat pouze v mezích zákonů, které tento článek provádějí. Ze zákona č. 155/1995 Sb. pak vyplývá, že pojištěnec má nárok na „zaručenou“ výši důchodu, jen pokud jde o základní výměru ve výši 1310 Kč měsíčně a procentní výměru ve výši 770 Kč měsíčně (§ 33 zákona č. 155/1995 Sb.). Námitka porušení práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří je tedy podle žalované nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Kasační námitky lze podřadit § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. vytykanému nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle § 18 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. je rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl 18 let věku, a kalendářní roky předcházející.

Podle § 18 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. se do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

Klíčové pro posouzení věci je podle názoru Nejvyššího správního soudu určení rozhodného období pro výpočet výše stěžovatelčina starobního důchodu, resp. jeho procentní výše. Jelikož stěžovatelka neměla po roce 1986 žádný započitatelný příjem, bylo nutné vrátit se v souladu s § 18 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. před rok 1986 k roku 1979. S ohledem na důchodový věk stěžovatelky vypočtený podle § 32 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. tak bylo rozhodné období stanoveno na dobu mezi lety 1979 a 2003.

Výpočet výše procentní výměry tak, jak jej stěžovatelka prezentovala v žalobě, by pak platil pouze za situace, kdyby se rozhodné období omezovalo jen na rok 1979. Vzhledem k tomu ovšem, že rozhodné období stanovené podle zákona č. 155/1995 Sb. zahrnuje v případě stěžovatelky období 24 let, kdy se navíc v tomto časovém úseku nacházejí doby, které nejsou ani dobami pojištění ani náhradními dobami (v délce cca 33 měsíců), dochází skutečně k onomu

namítanému rozmělnění výdělků, kterých stěžovatelka v roce 1979 dosáhla. Tato skutečnost však nic nemění na zákonnosti výpočtu výše starobního důchodu stěžovatelky podle zákona č. 155/1995 Sb. tak, jak byl proveden žalovanou v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí. Jelikož pak byla výše důchodu vypočtená podle zákona č. 155/1995 Sb. nižší než podle zákona č. 100/1988 Sb., byl přiznán důchod podle posléze uvedeného zákona.

Námítka, podle níž byla procentní výměra důchodu podle zákona č. 155/1995 Sb. vypočtena nesprávně, tedy není důvodná.

Odmítnout je pak třeba i další námitku týkající se nedodržení čl. 47 Nařízení žalovanou, resp. nesprávného stanovení poměrné výše důchodu, na který vznikl stěžovatelce nárok s ohledem na doby pojištění (náhradní doby) získané na území bývalé ČSSR. Při této příležitosti je možno poukázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2008 č. j. 3 Ads 107/2007 – 116, kde byl řešen týž problém a kde soud vyslovil právní větu, která plně dopadá i na projednávaný případ. „Hodnocení dob, které nejsou dobami pojištění podle práva žádného ze zúčastněných členských států Evropské unie, nepodléhá při výpočtu výše dávek koordinaci podle Nařízení 1408/71 a je tudíž výhradně věcí vnitrostátních předpisů. Podle § 16 odst. 4 zák. č. 155/1995 Sb. nejsou tyto doby vyloučeny z rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu s výjimkami zde uvedenými“. Rovněž v tomto ohledu tedy postupovala žalovaná naprosto standardně a jejímu výpočtu není čeho vytknout.

Pokud jde nakonec o argumentaci článkem 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud v plném rozsahu s reakcí žalované tak, jak byla prezentována v jejím vyjádření ze dne 21. 8. 2009 a nepovažuje za nutné k tomu cokoli dalšího dodávat.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 6. ledna 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu